Avskrift av Kronob.l.hemb.förb. saml.

ACC. N:R. 4786 s. 1-53.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland *Upptecknat av:* Eva Danielsson,

Härad: Tveta,Allbo,Vestra,Konga. *Adress:* Uddevägen 1, Kristianstad,

Socken Hakarp,Härlunda,Öggestorp, Skatelöv,Malmbäck,Väckelsång m.fl. *Berättat av:* Olika personer, ~~ingivne inne i samlingen~~.

Upptecknings år: 1932. *Född år* *i*

Upptecknigen rör sid.

Kloka.	1-8.
Årsgång.	1-2.
Kontrakt med den Onde.	2.
Mana in ormar i bösspipan.	3.
Tjuvmjölkning.	4-5.
Mana fram andar.	7.
Ben lånade från kyrkogården.	7-8.
Tjuvar.	9-11.
Svartkonstböcker.	13-14.
Mana till sig sovande fruntimmer.	15.
Sägen om Karl XII o. Gyntenberg.	16-18.
Rättegång.	19.
Trollen solade sitt silver.	21.
Drängar lurade den girige prästen.	22-25.
"Kyrkesång."	26-27.
Kittel full med skatter.	29.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trollslott.	30.
Icke kyrktagen kvinna blev bergtagen.	31-32.
Bränger lurade prästen vid köp av stutar,	33.
"Skomakarens kammare " - grotta i ett berg.	34.
När den "Onde" tog prästen.	35.
Spökeri på kyrkogården.	36.
Prästen som befallde Skam.	37.
När hin skulle ta bonddottern.	38.
Den underlige slåttermannen.	39.
Den late slåtterkarlen.	40.
Sträng herrgårdsfru.	41.
Den hårda gröten.	42.
Gengångare.	44.
Trollgumma, som visar sig på sjön.	45.
"Svarta hålet."	46.
Pigan blev gudmor åt paddan.	46-47.
Talesätt.	47.
Rättegång.	48.
När smålänningar kommer ner till Skåne för att söka arbete.	48.
Prosten Eckerbom.	48-50.
Originell man.	50-51.
Husförhör.	51.
Tjuvar	52
Barndop.	52-53.

Skriv endast på denna sida!

4786

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kristianstad, Uddevägen 1, den 10/3 1932.

Herr Lektor Eric Elqvist,
Växjö.

Härmed översänder jag min lilla tribut till insamlingen för Kronobergs läns Hembygdsförbund. En del visor äro ofullständiga, men de få följa med i alla fall. Jag har frågat ut mina smålandsgummor härnere så mycket som stått i min makt, och här är nu resultatet!

Samtidigt ber jag att på det aldra hjärtligaste få tacka Lektor Elgqvist för det vackra intyget förra våren. Tack vare det fick jag mitt stipendium med glans och kom med på Hembygdskursen. Sthlm, vilken blev både lärorik och trevlig på allt sätt.

Med hälsningar och ännu en gång ett varmt tack.

Eva Danielsson.

Skriv endast på denna sida!

Småland
Treta Albo Vestra, Konga hd
Hakarp, Härlunda Öggestorp
Skatelöv, Malmbäck, Väckelsång m/f Bm
Nyst. 1932

4786

Nyst. av Eva Danielsson
Ber. av Olika personer

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Kloka.

Nils Petter Svensson, Bromåla Härlunda var en klok, som hade svartkonstbok. Även hans hustru Gustava satt inne med konsten att bota sjuka m.m. De hörde till de s.k. "Härlunda rackare" och höllo sig för det mesta ute på vägarna och på marknader ute i bygderna. Deras son ovannämde Nils Nilsson, kallad "Rackare-Nesse" berättar vid besök i Kristianstad nedanstående om sin far. Han säger bland annat, att far det var ingen goer kar och man borde ju inte tala illa om de döda, men om det kan bli till någon nytta, kan jag ju gärna berätta lite vad jag mins.

Nils Peter Svensson var en klok, som kunde litet av varje. Han hade vunnit sin klokskap genom att gå årsgång på julnatten. Han hade följt reglerna och gått omkring tre kyrkor. Omkring den sista kyrkan skulle man gå baklänges med benen i kors, för att man ej skulle råka illa ut för gloson, som man mötte på sin väg. För var gång man paserade nyckelhålet, skulle man blåsa i detta, varefter dörre på den tredje kyrkan

Skriv endast på denna sida!

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Kontrakt
m. den Onde

gick upp av sig självt.Allt detta gjorde Nils Petter Svensson.I kyrkdörren mötte han "den Onde"själv.Denne hade med sig en kniv, med vilken han stack häl på Nils Petters hjärta,så att blodet kom fram.Så tog han fram en svartkonstbok och gjorde upp kontrakt med Nils Petter att denne skulle tillhöra honom en viss tid.Årsgängaren fick själv bestämma hur läng tin han ville ge sig i den Ondes väld och härefter skrevs kontraktet. Den Onde skrev upp ärsgängarens namn och födelseär i svartkonstboken. Detta skrevs med Nils Petters röda hjärteblod,varefter boken överlämnades till Nils Petter som nu blivit delaktig av en enastående klokskap. Han kunde nu göra nästan vad som helst.
Vid jakt sköt han aldrig bom utan han kunde ställa sig på förstugbron och kalla fram harar,rävar orrar och tjädrar,och han kunde skjuta så många djur han ville.

När någon av storbönderna i Härlunda och V. Torsås skulle ha kalas,tingade de "vilt" av Nils Petter,som frägade hur många djur som önskades.Det klickade aldrig med beställningen,utan han levererade alltid det bestämda antalet. För att bössan skulle få denna makt fick han företaga en del procedurer med den.Ett

3.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
3

sätt var att använda sig av"ärvesilver".Man tände en svavelsticka och höll den över silvret och lät röken ryka in i bösspipan - sedan räkade man villebrådet.

Ett annat sätt att ge makt åt bössan var att mana in ormar i bösspipan. Efter en sådan procedur råkade man alltid. Men detta kunde endast den göra,som blivit klok genom ärsgängen.Nils Petter Svensson kunde konsten och begagnade sig av den. För att"mana fram" fisk använde sig Nils Petter av dödingaben,vilka han "lånade" från V.Torsås kyrkogärd.När han satte ett dödingaben i metet,nappade fisken.När han satte ut metet,behövde han bara bestämma att"så och så mycket fisk och så och så många ålar vill jag ha i natt"och då fick han så mycket fisk i näten, att han knappast orkade forsla hem dem. Han körde stora fiskelass till Ryd, där han sålde dem till befolkningen. Han hade en bra märr, och med den körde han mestadels omkring i trakten. Han hade köpt sig ett litet torpställe i Bromåla,Härlunda,nära kyrkovärden Per Jonsson ägor,och de båda gubbarna,Per Jonsson och Nils Petter Svensson, lägo i ständig strid med varandra . Per Jonsson tyckte ej om att ha "rackarföljet" så nära inpå knutarna.

Skriv endast på denna sida!

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

– 4 –

4786

Till en julafton hade Nils Petter tingat fyra kannor mjölk till julgröten av Per Jonsson.Pojken Nils(sagesmannen)skickades att hämta mjölken, men han fick ingen mjölk utan kom tomhänt hem. Då tillsades han av fadern att gå till nästa gård och be att få köpa mjölk. "Hälsa från mig",sade Nils Petter,"om du inte får köpa mjölk,så skall alla deras kor mjölka blod,men om du får köpa,ska jag styra om att deras kor aldrig ska sina utan de ska mjölka året runt".Med det beskedet gick pojken, och han fick verkligen köpa 2 kannor, men eftersom det var djup snö,tyckte fadern att det var synd om pojken,att han skulle gå den långa vägen ännu en gång,varför han lovade skaffa mjölk ändå.Men det blir ingen riktig mjölk,sade hustrun. "Jo tag hit baljan,som står i hörnet,"sade Nils Petter till Gustava,"å ska jag skaffa så mycket mjölk,att du kan ge dig ut att sälja!" Gustava drog fram baljan mitt på golvet.Nils Petter fäste ett rep i lampkroken i taket och sen mjölkade han i repet så att mjölken stod som en ström i baljan.Han tog nu samket ifrån Per Jonsson till straff för att han ej fått köpa mjölk till julgröten. På juldagen kom Per Jonssons hustru och

Fjurmjölkning

Skriv endast på denna sida!

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
5

klagande sig under tårar att alla deras kor mjölkade blod. "Ja det må ni gärna ha," sa Nils Petter, "för att vi inte fick köpa mjölk! Där ser ni vad jag kan göra! Och ni ska aldrig mer få välsignelse med ert sanke och era kreatur,så länge jag lever, och om ni köper er nya kreatur,såska de också mjölka blod!"

Med det beskedet fick kvinnan gå. När hon lyft upp det ena benet för att kliva över stättan blev hon stående som fastfrusen i snön. Hon kunde inte komma loss, ty Nils Petter förtrollade henne..På Gustavas enträgna böner gjorde han dock så, att gummestackarn kom löss tillsist. Han satt inne med en stor makt Nils Petter!

Nils Petter bar alltid svartkonstbok på sig.En gång fick han för sig att besöka "kloka Anna" för att utröna om hon hade så mycken makt,som folk sade. Han narrade henne och sa, att han hade ett litet ställe med två kor och häst och smådjur. "Ånej det var inte sant",sade "kloka Anna"."Ett litet ställe har du, men du har aldrig haft någon ko, för du vill aldrig vara hemma och göra något utan hänger jämt ute

Skriv endast på denna sida!

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

på vägarna och så får jorden förfalla, då ingen brukar den. Men häst och grisar har du, och de äro feta och vackra."

Nils Petter kunde inte tro att kloka Anna kunde så mycket, men allt vad hon sade var sant. Han fick stanna där över natten och fick ligga i ladugården.Så beslöt han sig för att vaka på kloka Anna för att se hur hon bar sig åt med trolldomen, ty hon hade många besökare hos sig.Nils Petter höll utkik från en springa i väggen. Han hade sin svartkonstbok med sig och hade manat fram en liten lampa,som lyste med en blå låga . Vid 12-tiden på natten hördes ett dån och då kom kloka Anna ut och tittade i brunnen.Hon stod där en hel timme,men hon kunde inget uträtta,ty Nils Petter tog hennes makt,där han låg och trollade med svartkonstboken. På morgonen var kloka Anna ond på honom och sade: "Far du dina färde - jag förstår nog,att du kan mer än jag, men därför behöver du inte fördärva allt för mig!"

Så for Nils Petter därifrån,sedan kloka Anna genomskådat honom.-

Skriv endast på denna sida!

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

4786

När Nils Petter var ute på färdevägar, kunde han mana fram andar, vilka lyste honom,och därför behövde han aldrig någonlykta med sig. Nils Petter och hans hustru Gustava kunde även bota sjukdomar. Gustava specialiserade sig på botandet av "ältern" och "skärvan",men Nils Petter kunde litet av varje.Han "lånade" döingaben från V.Torsås kyrkogård.Benen användes på så sätt till sjukdomars botande, att han brände av en svavelsticka och lät röken gå rakt genom benet och på det sjuka stället - och så var sjukdomen borta.

En gång hade Nils Petter försummat att skaffa hem benen till kyrkogården till den tid,som var bestämd. Sent på kvällen,då tiden var förlupen, började kistlocket hoppa upp och ned - benen förvarades nämligen i en kista - och först då kom Nils Petter ihåg att benen måste nödvändigt vara hemma samma kväll,om det skulle bli någon ro i huset.Dessutom var det så , att om ej Nils Petter uppfylde sina löften på bestämd tid, hade den onde rättighet att komma och taga hans själ, och då hade ingen räddning varit möjlig för honom.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

4786

Ute rasade en svår snöstorm, men det hjälpte ej -benen måste iväg!Den elvaårige Nils blev tvingad att rida till V. Torsås med döingabenen,ty de måste vara vara där före klockan tolv på natten, om Nils Petter skulle få behålla sitt liv. Benen virades in i ett papper och stoppades i pojkens rockfickor,och märren leddes in på jordgolvet i köket. Nils Petter befalde henne att lägga sig på knä, så att pojken räckte upp på häst-ryggen.Därpå sade han till Nils,att han ej behövde va-ra rädd utan läsa Fader vår och Herrens välsignelse , när han kom till kyrkporten.Därpå skulle han kasta in benen och säga: "Tack för lånet!" Märren satte iväg som ett rep utåt jorden och de hunno fram före 12-slaget - och allt gick väl. -

Skriv endast på denna sida!

4786

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

I den stora skogen mellan Oby och Skörda höll ett stort tjuvlag till. De rövade alla, som foro genom skogen och voro en skräck för hela befolkningen däromkring. Så en gång hade Nils Petter varit på Broby marknad och sålt hästar- han handlade nämligen med sådana också - och då kom han just till att stanna i den stuga, där tjuvarna bodde. Han ville köpa sig litet kaffe och ta sig en "färasup" efter den långa åkturen, och rädd var han aldrig. Han bjöd även stugans innevånare på en sup, och när de sutto där, kom det in den ena stora karlen efter den andra, tills hela tjuvlaget var samlat, och alla fingo bränvin. För att forska ut om Nils Petter hade pengar på sig frågade de, om han kunde växla en hundrarikstaler. "Jo vars", sa han, "Jag har sålt sex hästar i Broby, så jag har många tusen rikstaler på mig." Därpå drog han upp och visade den stinna plånboken,som var full-stoppad med sedlar.Det var så, att eftersom han stod i förbund med den onde , fick han av denne så många han ville, och hur länge han plockade och delade ut

Skriv endast på denna sida!

10
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
10

sedlar, så tog det ändå inte slut i plånboken. När Nils Petter sedan skulle åka hem på natten , hade tjuvarna i förväg begivit sig åstad utåt skogen,för att passa på och bestjäla honom. Rätt som han åkte i den mörka skogen,stod där en tjuv vid var sida om hästen och hindrade denne att komma fram. Runt omkring döko mörka gestalter upp.Men då visade Nils Petter vilken makt han ägde, och han sade till tjuvarna: "Om ni inte vill springa härifrån godvilligt,så kan jag göra så att ni får springa tills ni stupa." Därpå gav han märren ett rapp och det bar av i sken Han gjorde så, att tjuvarna mot sin vilja måste springa efter skjutsen, så länge han manade på dem. Och de sprungo tills de höllo på att tappa andan och kunde stanna utan de fördes fram av en osynlig makt. När de kommo till Skörda bro , blevo de tvungna att springa i ån,ty på bron fingo de inte komma emedan den var för smal.När Nils Petter äntligen lät dem stanna, voro de mera döda än levande.Han frågade dem, om de hade lust att fortsätta marschen,men de bådo honom för sina liv göra så att de fingo vända om hem igen -och då löste

Skriv endast på denna sida!

11
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
11

han dem ur förtrolningen. Men dess förinnan tog han löfte av att aldrig mer antasta honom eller någon av hans släkt, ty om de försökte med det en gång till , skulle han låta dem springa i ån och drunkna där. Från den dagen fick han åka ifred för tjuvarna.

En gång råkade Nils Petter bryta sitt ben. Det förargliga var att en årsgångare eller en "klok" ej kunde bota sina egna krämpor, och fast han kunde göra vad han ville med andra, stod han maktlös, när det gällde att bota sig själv. Därför skickade han sin pojke, till "Jössa - "Jössen" i Lönsboda,trollaregubbe, som hade svartkonstbok och botade sjukdommar.Pojken fick med sig faderns strumpeband, ty så snart Jössa - Jönssen finge tag i strumpebandet, skulle värken upphöra. Hemma i sin stuga låg Nils Petter i svåra plågor och räknade ut ungefär hur dags pojken kunde vara framme hos trollgubben i Lönsboda. Så på en gång släpte värken, och då förstod Nils Petter att pojken kommit fram. Pojken hade haft med sig häst och åkdon,ty Jössa-Jössen skulle följa med honom hem och spjälla faderns ben. På hemvägen kallade Jössa-Jössen fram andar,som lyste dem .men Jösse var så rädd att den Onde skulle

Skriv endast på denna sida!

12
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
12

ta honom, att han höll i pojkens arm hela tiden.Denne var ännu ett oskyldigt barn och med sådana hade de onda andarna ingen makt.När de äntligen kommo hem till stugan i Härlunda,ville Jössa -Jössen bara ha brännvin, och när han druckit en stund,blev han så full,att han ej ville hjälpa Nils Petter med spjälning av benet. Men då manade Nils Petter fram ormar för att skrämma Jösse, när inget annat annat hjälpte.Han satte en kniv i golvet och gjorde en rundel omkring, och sen kom det fram den ena ormen efter den andra. Ormarna blevo till sist tjocka som armar. Ingen vet,om Nils Petter förvände synen på Jösse och de andra eller det var värkliga ormar. Jössa -Jössen blev i alla fall rädd och tog genast itu med spjälkningen ,och så blev Nils Petter botad.

Skriv endast på denna sida!

13
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
13

4786

När Nils Petter var död, försökte Gustava bränna upp svartkonstboken, men den flög ur elden och rakt ut på golvet. Då viste hon ingen annan råd än att gå till prästen med boken, ty hon tordes inte behälla den i hemmet. Pojken Nils skickades till pastor Lindblad i Härlunda med svartkonstboken, ty han skulle nog få bukt med den. Lindblad tog emot boken med nypan, och Nils såg ej vart den flög utan frågade : "Vart tog den vägen?" "Till helvetet, därifrån den är kommen," svarade prästen. (Och Nils tror ännu fullt och fast på allt vad han här berättat både om svartkonstbokens öde och det övriga.)

Skriv endast på denna sida!

4786

14.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
14

En gång, då Jössa-Jössen var i kyrkan,hade han lämnat svartkonstboken hemma, då hade hans gumma letat reda på den och i den stora nyfikenheten börjat läsa i den. Jösse anade oråd i kyrkan och kände på sig att ej allt stod rätt till där hemma, varför han red hem det fortaste han kunde . När han kom hem,hade gumman genom läsningen oförvilligt manat fram fullt med onda andar om kring sig, men gubben kom i tid och räddade henne ifrån dem.-

Skriv endast på denna sida!

4786

"Kitte-Lassa-Ola" i Fridafors kunde om nätterna mana till sig sovande fruntimmer, vilka sedan födde barn.

Skriv endast på denna sida!

15
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
15

17
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
17

den ystre konungen med båda händerna tag i en järnring, som hängde i taket, varvid han lyfte sig upp i förbifarten. När Gynthenberg kom mitt för samma ring, slog han båda fötterna om hästens buk, fattade tag i ringen och lyfte både sig själv och hästen upp i luften såsom ett bevis på den stora styrka, han var i besittning av.-

När den sedvanliga påveskatten skulle betalas, färdades Karl den tolfte och Gynthenberg till påven i Rom med det fasta beslutet att det var sista gången, som det fattiga Sverige skulle betala skatt till den rike påven. När de båda kommo till Vatikanen,vägrades de till träde, emedan där pågick en helig mässa, vilken leddes av påven. Men Karl den tolfte har beslutat att de skulle fram till påven, kosta vad det ville . Så fort Gynthenberg gick före med sitt stora svärd dragit,röjde han vakterna ur vägen, och snart stodo de båda inne i påvens sal, där mässan pågick och där påven tronade i all sin glans. När kungen kom in utropade han: "Jag är Karl den tolfte,konungen av Sverge och har kommit hit för att betala vär skatt!" Då sade påven : "Människa ! Fall ned för mina fötter,om du inte vill bli evigt olycklig!"

Skriv endast på denna sida!

18.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
18

4786

Men Karl den tolfte röt återigen: "Jag är konungen av Sverige och har kommit hit för att betala skatt! Och säg att Sveriges skatt till påven för evigt är betald,annars rullar huvudet!" Därmed sätter han sin värja i golvet så att den rann ned till värjefästet. Konungen stod sedan med värjan över påven,tills denne beseglats sitt löfte att aldrig mer utkräva någon skatt från Sverige,vilket löfte han sedan höll, varför Sverige för alltid blev befriat från påveskatten.-

Skriv endast på denna sida!

19
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
19

4786

Sägner från Nydala.

"Karl-Anders" hade blivit stämd inför rätten för en olaga handling. Socknens klockare hade varit Karl-Anders behjälplig med att skriva en försvarsskrift, vilken skulle hjälpa Karl- Anders vid rättegången. Då domaren skulle taga del av den svärlästa skriften sade han: "Det här är ju så illa skrivit,så det kan ju ingen läsa!" "Jassä, ja det är klockaren som har skrivet det, sä det kanske ska sjungas," svarade Karl- Anders.- Då frägade domaren den krokige gubben: "Har ni legat i värk?" "Nä, ja har inte flätt nän bärk,men Jäppa-Jök han har hållet på ä fördärva hela Nydalasocken mä sitt barkaflående," svarade Karl-Anders, som var mycket lomhörd. "Häll er till saken"röt domaren, varpä Karl-Anders genmälte: "Nä, ja´tar inget tebaka, ja vell förr lägga te!" Varpä Karl-Anders fick gä hem utan straff. -

Skriv endast på denna sida!

20
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
20

4786

Sägen från Malmbäck.

I Erlandstorp bodde en kolare, som gick under namnet "Lushuggarn"". Denne skulle hjälpa en gammal backstugegumma, änkan Maja-Karin, med att hugga ved. Men som han var rättsnäl, var hon rädd att gubben skulle ta för mycket betalt för sitt arbete, varför hon sade till honom vi uppgörelsen med arbetet: "Ta nu inga synnapengar!" "Nä för Guss skull - har ni nära dä -dom vell ja´inte ha," svarade Lushuggarn fyndigt.

Skriv endast på denna sida!

22.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
21

4786

Sägen från Östra Torsås.

I Säljaryds by,Ö.Torsås, höllo trollen en vacker dag på med att "sola sitt silver". De hade brett ut massor av sina glänsande silversaker, vilka blänkte och skimrade i solskenet som den klaraste kristall. En kvinna,som kom att få se all denna glans och rikedom tänkte samla till sig en del av de dyrbara skatterna. Hon plockade sitt förkläde fullt med skedar, bägare, urnor och dryckeshorn. Hon tog med sig så mycket som hon trodde sig om att bära hem och så stretade hon hemåt med den dyrbara lasten.När hon kom in i sin stuga, tömde hon ut förklädets innehåll på golvet. Men stor blev hennes förväning och förskräckelse! Det hela bestod nu blott av en rörlig massa levande ormar!! Trollen vakade över sina skatter,och de hade sett när kvinnan tagit dyrbarheterna,- fastän hon ej kunnat upptäcka några troll- och så hade de förvandlat sitt silver till en ormhög. Från den dagen lät gumman trollen ha sina tillhörigheter i fred.-

Skriv endast på denna sida!

Småland
Freta, Albo, Vestra, Kenga hd.
Hakarp, Härlunda, Oggestorp,
Skatelöv, Malmbäck, Väckelsång (m fl.
Nyt. 1932

Nyt. Eva Danielsson
4786 Ber. av Olika personer

~~23.~~
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
22
A 1736

Prästen och hans drängar.

En gång skulle prästens drängar slå av en stor äng åt prästen. Men som de voro makalöst lata, lade de sig att vila bakom en hölada. Det var en varm sommar dag, varför det kändes behagligare att ligga på rygg i skuggan än att arbeta och svettas i solgaset. Drängarna funderade mycket över hur de skulle kunna lura prästen, ty det var ju inte gott för dem att komma hem utan att ha fullgjort betinget. Nu var det så att prästen hade namn om sig att vara bra snål, och om allting som hittades eller kom på tal sade han, "Det är mitt!" Då gick det upp ett ljus för en av drängarna ,-han hade funnit lösningen! Han tog sin gamla skinnpenningpung och fyllde denna med ettermyror och tungbaggar och varjehanda kryp, och så begåvo sig drängarna i solnedgången in till prästen och sade:"Vi ha hittat en pengapung!" "Det är min pung," sa prästen, alldeles som de viste att han skulle svara. - Då sade drängen: "Är det

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

nu så att det inte är prästens pung,så ska innehållet i pungen ha förvandlat sig till ettermyror och tungbaggar, och då skall allt gräs,som vi har slätt idag stiga upp på sin rot igen!"

Då prästen öppnade skinnpungen, översvämmades han av tungbaggar och ilskna ettermyror,som höllo alldeles på att fördärva honom. Prästen blev förskräckt inför det stora undretoch sprang jämte drängen ut till ängen för att se om även den förutsägelsen slagit in. Stor blev hans förväning, när drängen rappoterade: "Allt gräset står oslätt på sin rot utom ve laán, men där häller det på å stiá opp!" Vid ladan hade nämligen drängarna balat ner gräset under sin långa dagsvila. På så sätt kommo drängarna lindrigt ifrän sitt straff för lathetten.-

Drängarna klagade ofta över att det var för däligt med maten i prästgärden, men att finna på ett botemedel härför var inte så lätt. Då hittade den knipslugaste drängen på att krypa upp över predikostolen i kyrkan en söndag, då prästen skulle predika. Drängen läg osynlig och bidade sitt tillfälle - ,och det kom! Isamma stund som prästen läste: "Gud misskunda dig över mig syndare," sade drängen: "Nej!" "Varför det?"frägade prästen med bävande stämma,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

A. 1837

ty han trodde att rösten kom ovanifrån."För att du gav dina drängar för dålig mat," sade rösten däruppe.

När prästen kom hem, talade han om för sin hustru att han fått en uppenbarelse från ovan om att drängarna fingo för usel mat, och från den dagen blev det bättre med maten. -

Samme präst hade svärt att få folk till kyrkan. Därför lyste han på att det skulle ske en stor händelse i kyrkan nästa söndag. Då skall"Den helige Ande" sänka sig ned över församlingen som en duva. Därigenom todde han att han skulle locka folk till kyrkan. Hans förhoppning slog in, och då söndagen kom, var kyrkan proppfull med folk, som väntade att få skåda den underbara synen. Prästen hade bett drängen hjälpa sig med detta. På söndagsmorgonen skulle drängen, försedd mad en duva, begiva sig upp på kyrkloftet, där det fanns en glugg i taket. Vid lämpligt tillfälle skulle drängen släppa ned duvan genom gluggen. Söndagen kom, perdikan var slut och folket satt i andlös spänning i väntan på vad som komma skulle. Då sade prästen med högtidlig och bävande stämma: "Nu kommer Den helige

Skriv endast på denna sida!

Ande och sänkér sig ned som en duva över församlingen!" Då hördes drängens olyckliga röst från takgluggen: "Nä, dä blev stopp, för katta åt opp na i går afse!"

Spänningen upplöstes i löje och prästen vann ingen framgång med sitt försök att skaffa åhörare.-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

4786

27.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
26

"Kyrkosång."

Vid en gudstjänst mässade prästen och klockaren sig emellan sålunda:
Prästen: "Ser du någon till att komma?"
Klockaren: "Ja, jag ser en kyrkogårdskvinna komma!"
Prästen: "Har hon något med sig att föra?"
Klockaren: "Ja,en gris och en höna och två sävade kakor!"
Prästen: "Skola vi den grisen få smaka?"
Klockaren: "Ja, ryggen åt mig och huvudet åt dig och sen får församlingen skrapa rumpan!"-

Skriv endast på denna sida!

4786

98
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
27

Från Väckelsäng berättas,att när församlingen i kyrkan sjöng "kyrieleison" trodde en gammal man,att var och en sjöng om sin käring, varför han stämde upp med full hals under psalmsängen: "Å, Lena å ja å mi´ Lena!"

Och i en annan psalm följde han efter ungefär som han tyckte de andra sjöngo: "O,Herre slit oss hit å dit
Och gör oss lika länga!"

Skriv endast på denna sida!

4786

29.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
28

Sägner om vidskepelse.

En gumma hade en gäng varit och gnidit enebär i närheten av en kolmila. En bonde höll på att sköta milan, och då han gick där omkring den fick han se gummans handskar ligga invid milan. Hon hade nämligen tappat dem. Han trodde naturligtvis att det var trolltyg med i spelet och att gumman var en häxa. Nästa dag fattade milan eld, vilket ytterliga styrkte honom i hans tro, att det var häxan, som "förgjort" milan och fördärvat den för honom. Då bonden fick se att milan började brinna, sade han: "Det var väl det jag alltid har trott, att Nessa-Maja var en farlig häxa!" Som bevis hade han ju skinnhandskarna, men sådana gagnades alltid, då man böstade enebär. Bonden trodde dock fullt och fast att häxan trollat eld på milan, ty han var mycket vidskeplig.-

Skriv endast på denna sida!

4786

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

Sägner från Skatelöv.

I Skattelövs socken invid sjön Åsnen,skall i berget finnas en stor,flera meter vid kopparkittel. Denna kittel säges vara full med guld och silver,vilket blivit ditlagt under forna ofredsdagar, då man ville rädda sina skatter undan fienden. Otaliga försök har gjorts att hämta skatterna därifrån, ty man vet med säkerhet att dyrbara skatter finnas där, men ännu har ingen vågat att fullgöra sitt beslut. Skatterna bevakas nämligen av två stora djur, som likna kalvar. De ligga på ömse sidor om kitteln med huvuden emot varandra. På avstånd ligga de till synes alldeles orörliga som statyer, men då man vägar sig närmare fram, ser man, att de blinka med ögonen och äro levande. Som sagt många försök har gjorts att skaffa bort djuren, så att man skulle få tillträde till skatten,men intill denna dag har det varit omöjligt. Det berättas också,att man i gamla tider vänt sig till prosten och bett honom"mana bort" djuren, men han hade svarat,att detta ej stod i hans makt att göra, och där för har skatten fått vila i fred intill denna dag.

Skriv endast på denna sida!

4786

31
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
30

Trollslottet.

Vid en herrgård började trollen en natt bygga ett stenslott i berget vid sjökanten. Berget stupar brant ned i sjön. Herren och frun som ägde herrgården, blevo förargade över, att trollen byggde sig ett slott så nära deras gård. Därför revo de ned de stenar som trollen murat upp på natten, och de hoppades på så sätt bli av med trollen. Men under nästa natt byggde trollen åter upp det nedrivna med påföljd att herrskapet rev ned det ännu en gång. Så höllo de på en längre tid. Till sist tröttnade man på att riva ned stenarna och trollen tröttnade på att bygga, men ännu i dag står det halvfärdiga slottet och stupar brant ned i djupet. De stora järndörrarna äro försedda med lås, som ingen mänsklig hand kan öppna. Man tror, att trollen förvara sina dyrbara tillhörigheter i bergslottet, fast det ännu ej lyckats någon att tränga in i de hemlighetsfulla slottskamrarna.-

Skriv endast på denna sida!

Smilaerd
Tveta, Allbo, Vestra
Konga Ingder

4786

Uppt. Eva Danielson
Kristianstad

32

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31

Sagan om Per och Kerstin i Röckla.

I Röckla gård i Viristad levde ett par, som hette Per och Kerstin. När deras barn var fött, kommo trollen och rövade bort Kerstin, som ej hunnit bli kyrktagen. Istället lade trollen dit en utskuren alstock i sängen, så att mannen ej skulle märka något, då han kom hem från kyrkan. Per väntade att Kerstin skulle komma tillbaka till honom, men trollen släpte henne ej med mindre de fingo någon av mannens klädespersedlar i utbyte. Men Per tordes ej nalkas trollen, emedan han trodde, att de skulle taga honom också, om de kommo åt. Så gick tiden och en dag gifte Per om sig med en kvinna, som hette "Tora". På bröllopskvällen kom Kerstin och knackade på dörren och bad Per giva henne ett par av sina strumpband, på det att hon skulle slippa ifrån trollen. Mannen ville uppfylla hennes bön, men Tora och bröllopsgästerna hindrade honom. Sedan den dagen hördes aldrig Kersten av, men förut hade man varje julnatt kunnat se henne, där hon satt på Käringkullen och kammade sitt hår. En gång då Per red till kyrkan, fick han se hur trollen voro i färd med att hugga ut en ny alstock vid berget, och ett av trol-

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32

len sade: "Hugg ut stora bröst för det har "Tora"! Då blev Per förskräckt och red hem igen,ty han blev rädd att trollen skulle taga ifrån honom Tora, liksom de hade tagit hans första hustru. Kullen, där Kerstin satt och kammade sig, heter Käringkullen ännu i dag.-

Man diktade en visa om Per och Kersten, vilken visa började sälunda: "I Virestads socken uti Kronobergs län
Där hemmanet Röckla är betecknat. Där bodde Per och Kerstin,
de levde så väl, Ett paradis på jorden kan man liknat.--"

Skriv endast på denna sida!

34.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
33

4786

När drängen och prästen handlade stutar.

En bonde skulle sälja tvenne kvigor. Då det blev marknad, skickade han iväg sin dräng att sälja djuren. På den tiden voro stutarna dubbelt så dyra som kvigorna i samma ålder. Drängen, som var kvick utav sig tänkte nu lura prästen. Denne trodde nämligen att kvigorna voro stutar, och drängen lät honom förbliva i den tron. Sedan affären skett nämdes ingentig mer utan drängen drog iväg hemåt och överlämnade den stora penningsumman till sin husbonde, som nu även fick reda på rätta förhållandet. Bonden frågade drängen, om denne upplyst om att det var kvigor. Då bonden fick reda på hur saken förhöll sig, gick han till prästen och frågade om denne varsnat att det var kvigor han köpt, varvid bonden ville lämna hälften av pengarna tillbaka. Men då svarade prästen : "Den som inte ser upp med ögonen får se upp med pungen!" Och den rättrådige bonden fick ej betala något tillbaka, varför bonden fick dubbel valuta för sina kvigor på grund av drängens knipslughet.

Skriv endast på denna sida!

4786

35.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
34

Skomakarens kammare.

På gränsen mellan Ödestugan och Svenarum går en å. Runt om kring ån finnes ett område av djupa skogar, vilket område också kallas Skoga. Ån flyter rakt igenom ett berg, som kallas Dunderberget.I berget finnes en grotta, benämd "Skomakarens kammare". När krigen rasade i trakten, sköto krigarna ner vem de kommo emot och alla människor voro i verklig livsfara. En skomakare,som råkat illa ut för krigarna, sprang in och gömde sig i berget. Man vet ej om han någonsin kom ut igen eller om han dog därinne. Folk, som nu har sina marker intill berget, säga att det är mörkt i kammaren och att det spökar där. Ingen har dock vågat gå in i kammaren, ty det ser så hemskt ut därinne i mörkret. Detta är en av de många fornlämningar,som finnas kvar från forna tider. Kammaren kallas ännu i dag för "Skomakarens kammare."

Skriv endast på denna sida!

4786

36.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
35

När den onde tog prästen.

Det berättas om en präst, som var ute för många äventyr i värden. Så hände sig en gång att en stor gris hade kommit in i kyrkan. Klockaren som först fick se grisen trodde,att det var själve`hin´ som kommit lös, varför han kallade dit prästen, så att denne skulle läsa bort otyget. När prästen kom gläntade klockaren ett litet uns på dörren, så att prästen skulle komma in,men i detsamma kom grisen och rusade mellan benen på prästen,som blev sittande på ryggen. Då ropade prästen: "Farväl, farväl, fader klockare! Nu tog han mej!" -

Skriv endast på denna sida!

3 k
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
36

4786

När det spökade på kyrkogården.

Några personer hade bestämt sig för att stjäla en bagge för prästen. Meda ett par gingo för att hämta baggen, väntade den tredje i en öppen grav på kyrkogården. En av prästens drängar hade fått höra att det ej var tyst på kyrkogården och han trodde naturligtvis att det spökade där, varför han hämtade prästen, som skulle "läsa" bort spöket. Eftersom prästen var svärt ansatt av gikten, måste drängen bära honom ut till kyrkogården, och nu bar det sig inte bätter än att drängen snubblade omkull och prästen ramlade ner i graven. Den som låg pch väntade i graven trodde att det var baggen som kom, varför han frågade,: "Ä han feter?" Då blev prästen så förskräckt att han skuttade upp ur graven som en hare och sprang hem för brinnande livet, och av gikten kände han ej ett spär. Även drängen trodde att det var "hin" och följde efter prästen i hack och häl och de båda kommo hem litet fortare än ämnat var. Men den som låg i graven blev också storögd, ty "det är ju litet skillnad mellan en bagge ä en präst," säger sagesmannen.-

Skriv endast på denna sida!

4786

38
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
37

Prästen, som befalde skam.

Under åren 1705-1712 fanns det i Svenarums socken en präst, som hade namn om sig att vara litet underlig både till uppförande och klädsel. Alltid fattades det någon persedel i hans klädedräckt både i vardags och på söndagarna i kyrkan. Prästen bodde på gärden Norrhulta. En gång, då han skjutsades därifrån, trillade hjulet av vagnen, varpå skjutsbonden satte fast det igen. Men strax ramlade det av och bonden satte fast det. Så höll det på en läng stund. Men till sist blev prästen förargad och sade: "Den som tar hjulet av axeln får hälla upp den!" Då de efter en stund körde upp för en backe, var det någon som stönade efter dem. Det var skam som fick hälla upp axeln, ty det var ju han , som tagit av hjulet.

Skriv endast på denna sida!

39

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

38

4786

När "hin" skulle ta bonddottern.

En bonde hade försvurit sig åt "hin",och denne hade som ersättning fått löfte om bondens dotter när denna stod brud. Men hon skulle kunna bli löst från löftet genom orden: "Gud hjälpe dej!" Torparen som var osams med bonden , tyckte dock bra om dottern och han tyckte att det var skada att "hin" skulle få ta henne. På bröllopsdagen kom torparen som en okänd luffare och bad att få stanna över natten, men bonden nekade honom detta.När torparen ej fick stanna godvilligt gömde han sig i bröllopsgärden för att vara till hands. Han hade talats vid med dottern att hon skulle nysa till tre gänger under vigseln. Då "hin"kom och skulle hämta henne mitt under högtidligheterna, nyste hon första och andra gängen, men när hon nyste för tredje gängen, utropade torparen: "Gud hjälpe dej!" Nu hade "hin" ingen makt med flickan och kunde således ej taga henne , men i förargelsen tog han med sig stugutaket, så att man blev utan tak över huvudet. Bonden blev så glad att han fick behålla sin dotter, att torparen blev den förnämste gästen på bröllopet./

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
39

4786

Den underlige slåttermannen.

En man lovade en gång att han skulle slå av en stor mad på en enda dag, men han skulle ha mycket mat samt sex liar och en karl som skulle bära dessa .Mannen, som skulle bära de sex liarna,tillsades att ej taga ett enda steg åt sidan utan gå precis bakom slåtterkarlen. Då de slått en stund, sade slåaren till bäraren: "Titta under min arm,så får du se något bortåt skogskanten!" Mannen gjorde så, och han fick då se en hel rad andra slåare, vilka endast syntes,då han tittade under slåtterkarlens arm. Det var därför han skulle gå precis i slåarens fotspår,ty annars hade den osynliga befolkningen kunnat hugga armar och ben av honom.

Skriv endast på denna sida!

4786

41
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
40

Den late slåtterkarlen.

En man hade tagit beting på att slå en stor äng på dagen. Men det såg inte mycket ut att han skulle klara betinget, ty han bara åt och brynte de många liarna, han tagit med sig. Då frun i huset kom med aftonkaffe, hade han inte slått ett enda tag. Då mistänkte hon ju honom för lathet och undrade hur det skulle lyckas för honom att slå av ängen på den dagen. Men då hon kom med kvällsvarden hade det gått undan en stund. Allt gräset var avslaget och lagt i en hög. Nu hade den finurlige slåaren haft hjälp av folk, och ängen blev slådd med en väldig fart. Och nu förstod frun varför det gått åt så mycket mat och varför slåaren skulle ha så många liar.

Skriv endast på denna sida!

4786

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
41

Sägen från Hakarp.

För långt tillbaka i tiden ägdes herrgården Stensholmen i Hakarp av en rik gammal änkefru, vilken var känd för att vara mycket hård och sträng mot sina underlydande. Således hade en torpare kommit i onåd hos henne, varför han skulle straffas på ett grymt sätt. Hon lät föra fram en stor tunna, och i denna slogs vassa spikar utifrån och inåt. Så stoppades torparen in i tumnan, varefter locket spikades fast. Sedan lät hon föra tunnan upp på ett högt berg på ägorna, Lundaberget, och så rullades tunnan med den stackars torparen ned för bergets brant. Härvid dödades torparen på ett grymt sätt. Under det tunnan rullade ned för berget sprutade blodet ur tunnan, så att berget blev rödfärgat och dessa fläckar och ränder sitta kvar ännu i dag. Sägnen förtäljer också, att då den hjärtlösa frun var död, kunde man ej begrava henne i kyrkogården, ty det gick varken att köra eller bära in likkistan, emedan man hindrades av onda makter. Då spändes ett par tvillingoxar för kistan, varpå oxarna fingo gå vart de ville, och där de stannade, skulle man gräva ned liket. Oxarna stannade på Lundaberget, och på toppen av gerget begravdes liket. När graven grävdes, rann det upp en källa i berget, vilken ännu lär finnas kvar till bevis för sägnens sanningsenlighet.

Skriv endast på denna sida!

43
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
42

4786

Den härda gröten.

Förr i tiden då byarna hade gemensam slätter mark,stannade folket hela dagarna ute på ängen,och de måste ofta på morgonen forsla mat med sig för hela dagen. I Berg Malmbäck, bodde ett gammalt par,som man hade mycket roligt ät. En morgon hade gumman kokat gröten,vilken skulle användas till mat för dagen. Gröten var mest kokt av havremjöl, och när den kallnat i byttan, var den härd som trä. Gubben och gumman satte matknytet och grötbyttan i madvagnen och så bar det i väg till "rom-ängen".I en backe satte madvagnen av i sken och grötbyttan ramlade ur vagnen.Locket rullade på den ena vägkanten och byttan på den andra nedför hela backen, men gröten rubbades inte det minsta, utan den var lika trähärd, när byttan tillsist stannade farten nere i dalen, och detta väckte stor munterhet bland det övriga slätterfolket.

Samma gumma hade en son, som hon var mycket stolt över och vilken hon gärna skröt med inför både kända och okända. När hon en söndag gick till kyrkan i Malmbäck, fick hon sällskap med en bonde från en annan by. Framför dem gick sonen i sällskap med en annan yngling. Gumman ville

Skriv endast på denna sida!

44
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
43

nu passa på och presentera sin son för sitt sällskap. Bonden kände dock till gummans frispråkighet och ville skämta lite med henne, varför han pekade på den minste av pojkarna och undrade om det var denne, som var sonen. "Å, nä", sa gumman, "dä ä inte dän! Dä bara en tjänstalu -Hallannersa sön i Göstorp, Magnisa dräng i vårt - nä dä ä den andre, den store långe raske, som går te vänster mä di fine klära å di blanke knappa i rocken, dä ä min sön dä, å inte super han korn å inte snusar han tär, men gröt äter han!" Bonden sörjde naturligtvis för att gummans presentation blev bevarad för eftervärden.

4786

45
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
44

Sägner från Klinteberg.

En officer hade skjutit sig i en bergsklyfta i Almesåkrasjön. Den döde visar sig ibland ännu i dag. En person, som var ute och fiskade, hade sett honom åka skridskor på böljorna från Klinteberget till Korpudden,som ligger snett över sjön. Och flera andra ha sett samma syn.

Skriv endast på denna sida!

4786

46.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
45

Trollgumman.

Vid Stensjön, nära Nässjö, bor en gammal trollgumma i berget. Ofta visar hon sig ute på sjön men försvinner sedan in i berget. Trots ivriga försök har ingen kunnat upptäcka hennes rum. Då man följer efter henne, försvinner hon spärlöst.

Skriv endast på denna sida!

Avskrift. Kronbergs i Nemb. förb. saml. Småland
Tveta, Allbo, Vestra, Kengahd
Hakarp, Rörlunda
Ögnstorp, Skatelöv
mfl

4786

Mytt Eva Danielsson
Nu av olika person

47

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

46

Jätten i Fågelboda Berg.

I Fågelboda berg, Kyrkhult, finnes ett hål, "Svarta hålet". Där bodde en jätte och sju dvärgar i det hålet.

Sägnen om grodfamiljen.

Enligt en sägen hade en fin familj sjunkit ned till grodor och paddor, och dessa djur betraktades som underjordiska väsen. Då en piga gick och skar säd, höll hon skäran över en tjock padda, som kom hoppande. Pigan sade: "När du fått barn, ska jag komma och bli gudmor åt barnet!" En natt blev pigan hämtad till en fin barnsängskvinna i en underjordisk grotta, och hon blev bjuden att sitta på en stol. I taket hängde en stor kvarnsten på tre silkestrådar, och pigan blev naturligtsvis förskräckt att stenen ramla ned över henne. Då sade barnsängskvinnan: " Lika rädd som du är för kvarnstenen nu, lika rädd var jag, då du var över mig med skäran!" Så blev pigan gudmor åt barnet, och som belöning fick hon en näve hyvelspån i förklädet. Detta blåste bort, då pigan kom ut, och hon förstod ej

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
47

att det kunde vara något att gömma på. Endast en hyvelsticka hade fastnat i förklädet, och vid hemkomsten fick hon se att det var en pappers peng. Pigan blev ledsen att hon låtit de andra pengarna blåsa bort, men det var ju ingenting att göra åt den saken.

En kvinna hade flyttat från Lönsboda till Uthövdan i Virestad. Hon skröt med hur rik hon varit och hur mycket hon hade med sig i följande ordalag: "Ni ska tro att när jag gifte mej och kom till Uthövdan, då hade jag sjutton skälpund bara bukato (=ull) och då kan ni förstå hur möet annat to jag hade! Men ska ni tro - jag äger inte en fjärndel - så fattig är jag

Småland
Tveta, Allbo, Vestra, Konga
Sir Hakarp, Härlunda, Öggestorp
Skatelöv, Malmbäck, Väckelsång m. fl.
uppt 1932

4786 Uppt av Eva Danielsson
Ber. av olika personer

49

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

48

En dräng från Virestad stod inför rätten och nekade för faderskap. Då vittnade pigan: "Vi var på hackelselogen!" Men drängen nekade envist. Domaren sade då: "Se efter om det finnes hackelse i stövlarna!" "Nä", sa drängen, "ja hade inte dessa stövlarna på mej då!"- Och så var han fälld på sitt ord.-

---

När smålänningar kommo vandrade i flockvis till Skåne för att söka föda och arbete under de svåra åren 1868=1869, sade de: "Vi var tvungna att gå ut, Gud nåde oss, för vi har lite brö och inget sågel, Gud tröste oss!"

Då Ekerbom, prosten i Virestad, en gång råkade nysa under lektionen med konfirmanderna, pekade han på barnen och sade: "Kan ni säga prosit?" Men ingen tordes svara. Då pekade prosten på en mer än lovligt bortkommen pojke och sade: "Kan inte du säga prosit, din fähund?" "Prosit din fähund", sa pojken!

Skriv endast på denna sida!

50
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
49

En gång blev prosten förargad på en konfirmandflicka, som aldrig kunde svara på en enda fråga, varför han röt till henne: "Vet du, om det står på golvet eller på taket?" "På taket", svarade flickan i rädslan.

När prosten var god, trampade han på varje trappsteg, men när han var uppriven i sinnet trampade han bara på vartannat. Barnen sutto alltid på spänn för att se när prosten kom uppför trappan - de visste då på förhand i vilken sinnesstämning han befann sig.

När flickorna konfirmerades voro de klädda i vita förkläden och vita sjaletter. Prosten sade då: "Och så mina kära barn, när ni nu tar på eder dessa vita förkläden och dessa vita sjaletter, så ska ni tänka: Ack om mitt hjärta vore lika vitt och rent inför Gud, som dessa förkläden och sjaletter äro inför människor!"

Skriv endast på denna sida!

57
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
50

På ett husförhör i Virestad blev bland andra en dräng uppmanad att läsa, men drängen tredskades och prosten kunde ej få ett ord ur honom. Då blev prosten förargad och gav honom en örfil samt drog ner honom på golvet och liksom satte sig på honom för att tvinga fram läsningen. Men då fick drängen mål i munnen. Med hög röst läste han: "Jag under Satan fången låg och kunde mig själv intet hjälpa," o.s.v. Och sedan fortsatte han med Fader vår och Herrens välsignelse, och alla möjliga böner flödade fram som ett rinnande vatten,så att prosten fick be honom tiga till sist.

Förr i tiden levde i Virestad en gammal man, som gick omkring i socknen och sålde lite småsaker och berättade mycket från det ena stället till det andra. Så var det sed att fråga honom: "Vad hörs det av och vad gör folk i gärdarna?" Var det under skörden, sade gubben: "Åjo, di skärer folk nu som bäst i gära!" Och under slåttern hette det: "Di slår folk nu som bäst i gåra!" Och fram i slktetiden före jul, sade han: "Di häller på ä slaktar folk nu som bäst här i sockna!"

Då han en dag fick middag i en stuga, sade han:"Detta dä

Skriv endast på denna sida!

52.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
51

va goa päre! Höjavängs päredi ä tockna, så di kan ingen äta utan di ä´antingen stekta eller kokta".

En gäng berättade han att det lystes för ett par-Vargs pojke och Tilda- med dessa ord "Vargen har vatt ä tatt Snörka(Tilda)ä draet ä te prästen mäna!"

Två bröder hade supit sig fulla ,och den ene spydde i ett kar och den andre i en kolryss. "Det går snart över": sa´han, som spydde i karet, men den som spydde i kolryssen sade: "Det går aldrig över!"

Domaren vid edgäng: "Säg efter som jag säjer före!" "Sex ätter ä sex före", sa´vittnet, som inte hörde så noga.

Prosten till Jon på husförhöret: "Hur ska du komma till himlen, som inte kan läsa?"- "Ja tänker, att ja listar mej väl in, ja mä":svarade Jon!

Skriv endast på denna sida!

53
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
52

4786

I Göteryd hade varit ett stort barndop, och flickan hade blivit döpt till Tekla Amanda. En sladderkäring, som sprang bygden runt, hade inte riktigt rätt uppfattat namnet, utan hon satte kurs rakt på grannstugan och berättade vad hon hört om det märkliga fadderskapet. Och så förtäljde hon: "Och ni kan aldrig tro hocket galet nam den arme ungen har fått, ho heter "Jäkla Anammat"!-

En gubbe, som hette Jöns Persson, hade kommit på häktet för 18:de gången. "Kommer du nu igen, Jöns Persson", sade vakten förvånat. "Jaja men", svarade Jöns förtjust, "dä ä´gott å inte ha gjort värre än en kan töras komma igen".

Hjärth och Jack voro två stortjuvar i Kyrkhult. De bodde på en ö i Hjörnesjön. De voro en stor skräck för befolkningen i bygden och stulo kopparkittlar, vävar, fläsk och allt vad de kunde få tag uti. De blevo sedan halshuggna på Fjälkinge backe.

I Holge stulo de två vävar, som lågo på en gärdesgård. Men nu bar det så till, att ägaren fick se dem och eftersom han räkade vara en´klok`, förtrollade han dem, så att de ej kunde röra sig ur stället utan stodo som fast-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

53

4786

växta i marken. Den gången misslyckades det alltså för tjuvarna.

Ett barn skulle döpas i Virestad. Men det gick så galet att gudmodern tappade ungen på vägen till prästen, så att hon hade bara vagnen kvar vid framkomsten. Emellertid hade en annan person hittat barnet och bar det in till prästen och gudmodern. Då sade gumman: "Hade inte Guds försyn varit, så hade jag väl tappat svepan mä"! Så frågade prästen vad barnet skulle hetta. "Jo, dä näet i de gamla patriarkerna", sá gumman. "Var det Abraham eller Isak eller Jakob eller kanske det var Natan," undrade prosten för att hjälpa gumman på traven. "Ja, Satan va dä," svarade gumman glatt.

Skriv endast på denna sida!